

26.6.2020

Asianro 168/00.01.00.00.00/2020

Maa- ja metsätalousministeriö

Asia: Lausuntopyyntö hallituksen esitykseen metsityksen tukemisen määräaikaiseksi laiksi

viite: VN/13250/2020-MMM-1

Lausunto hallituksen esitykseksi metsityksen tukemisen määräaikaiseksi laiksi

Suomen riistakeskus kiittää maa- ja metsätalousministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto uudesta metsityksen tukijärjestelmästä. Näkemyksemme mukaan metsityksen tukijärjestelmän rakentamisessa pitää huolehtia, että perustettavat metsät tukevat ilmastonmuutoksen lisäksi luonnon monimuotoisuutta. Metsitystuen vaatimuksena tulisi perustaa ja hoitaa metsät sekametsinä, joissa on riistatiheiköitä.

Erityistä huomiota metsätalouden tukijärjestelmissä tulisi laittaa siihen mihin panostetaan resursseja. Julkisen tuen painoarvoa tulisi suunnata nykyistä enemmän luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tärkeiden ympäristöllisten ja ekologisten tavoitteiden suuntaan. Esitetyn metsitystuen tukitasoja ei ole tuotu esille ja niiden määrittäminen on oleellista. Riittäväillä omavastuuosuuksilla täytyy varmistaa, että kohteiksi valikoituu onnistumisen kannalta potentiaalisia kohteita. Maanomistajan laittaessa omaa panosta perustamiseen taataan sitoutuminen ja tuleva hoito paremmin.

Suomen riistakeskuksen mielestä metsitystuella ei saa missään nimessä vaarantaa luonnon monimuotoisuutta ja siinä mielessä kohteiden valinnassa tulee painottaa varovaisuusperiaatetta. Valtaosa Suomen pinta-alasta on jo metsää, huonosti metsittyneitä alueita on jo paljon, monet pellonmetsitykset ovat epäonnistuneet ja monet pintapuolin avoimet/joutomaa alueet ovat tärkeitä tietyille lajeille ja myös riistalajeille, vaikka niiden arvo uhanalaisille lajeille olisikin vähäinen. Metsityskohteita mietittäessä ei siis pidä vain miettiä uhanalaisia lajeja vaan myös yleisten lajien hyvinvointia. Riistalajeille, linnuille ja pörräisille monet joutomaa alueet kuten kytö- ja peltoheitot sekä niitypellot varsinkin eteläisemmässä Suomessa voivat olla aivan yhtä tärkeitä mosaiikkimaisen elinympäristön verkostossa kuin arvokkaiksi perinnebiotoopiksi arvioidut kohteet. On valtion varojen tuhlausta, jos tulevat metsitykset epäonnistuvat kuten historiassa on monesti käynyt. Kemiallisten kasvinsuojeluaineiden kuten glyfosaatin käyttö metsien perustamisessa sisältää riskejä ja sen tilalle tulee löytää muu tyydyttävä ratkaisu (korkeat mättäät, isot taimet)

Metsitystuessa tulisi huolehtia siitä, että metsien monimuotoisuuden ja riistan elinympäristöjen kannalta tärkeät asiat vaaditaan huomioon otettaviksi taimikon perustamisessa sekä taimikonhoidossa niiden vaatimustasoa määritettäessä. Tuessa tulisi olla vaatimus jättää alueelle riistatiheiköitä 5 % pinta-alasta. Riistatiheiköt olisi hyvä merkitä karkealla tasolla metsänomistajan toimesta metsään.fi järjestelmään. Metsityskohteen kriteereissä tulee huolehtia, että taimikko perustetaan sekametsänä. Pääpuulajin lisäksi taimikkoon tulisi istuttaa muita puulajeja vähintään 20 %. Sama osuus tulisi olla jäljellä myös taimikonhoidon jälkeen

jäävästä runkoluvusta ja pohjapinta-alasta. Vähintään kolmen puulajin vaatimus olisi suositeltava tavoite. Erityisesti kuusikoissa sekapuustoisuusvaatimus tulee toteuttaa jopa kasvatettavan puuston kustannuksella.

Esitetyillä riistatiheikköjen määrillä ja sekapuustoisuuskriteereillä turvataan monien eläinlajien tarvitseman suojan sekä ravinnon saanti alueella myös käsittelyn jälkeen ja huolehditaan laaja-alaisesti metsäluonnon monimuotoisuudesta. Sekametsäisyyttä tukemalla turvataan varsinkin poikasten selviämisen kannalta ensiarvoisen tärkeän mustikkavarvikon ja siellä elävän, varhaispoikasvaiheessa kriittisen tärkeän hyönteislajiston (mm. mittariperhosen toukat), säilyminen. Erityisen tärkeää on ns. kellarikuusikoiksi kehittyvien puhtaiden kuusikoiden välttäminen. Näillä kohteilla lehtipuut ja mänty turvaavat valon pääsyn kenttäkerrokseen saakka, mikä mahdollistaa mustikan ja muun varpukasvillisuuden kehittymisen ja säilymisen niissä. Männiköt ja koivikot puolestaan tarvitsevat kuusta metsäkanalinnuille ja muulle pienriistalle suojaa tuovaksi rakennepiirteeksi. Suoja maanpinnan lähellä on mustikan määrän ja lahopuun määrän ohella rakennepiirteitä, joissa nykyiset talousmetsät eroavat selvästi luonnonmetsistä.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteet luonnon monimuotoisuuden hoidosta ja talousmetsien luonnonhoidon edistämisestä antavat tukea sekapuu- ja riistatiheikkövaatimukselle. Sekapuuvaatimus olisi myös ilmastomuutokseen varautumisen ja puuntuotannon tulevaisuuden mahdollisuuksien turvaamisen kannalta varteenotettava vaihtoehto. Hallitusohjelman mukaan valtion ei tule myöskään rahoittaa toimia, jotka ovat hallitusohjelman tavoitteiden vastaisia.

Jarkko Nurmi
riistatalouspäällikkö

Lausunnon valmisteli Suomen riistakeskuksessa Marko Svensberg, Janne Miettinen ja Mirja Rantala

